

UZASADNIENIE

Powód, W. K., wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie, I Wydziału Cywilnego, z dnia 11 kwietnia 2013 r. w sprawie z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. o sygn. akt I C 1709/12, oraz o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podał, że pozwana Spółdzielnia w oparciu o powołany wyżej wyrok z dnia 11 kwietnia 2013 r., zasądzący od niego na jej rzecz kwotę 10.590,06 zł. wraz z odsetkami i kosztami procesu, uzyskała tytuł egzekucyjny, który został zaopatrzony przez Sąd w klauzulę wykonalności. Tymczasem zgodnie z art. 118 k.c. należność, zasądzona tym wyrokiem uległa wcześniej przedawnieniu i w chwili wniesienia pozwu była nienależna, a pozostała kwota została zapłacona. Powód podniósł, że po wydaniu przedmiotowego wyroku wpłacił w dniu 19 września 2014 r. 1.200,00 zł. na poczet czynszu za 2011 r. Powód do pozwu dołączył dwa dowody wpłaty: kwoty 3.000,00 zł. z dnia 05 października 2009 r. i kwoty 1.200,00 zł. z dnia 19 września 2014 r.

Pozwana, Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w O., wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwana wskazała, że powód w sprawie I C 1709/12 uczestniczył czynnie w rozprawach, spierając się o należności, opłaty za media, co do wysokości i zasadności istnienia, podstawy faktycznej i prawnej. Rozliczenia należności są zgodne z prawem i nieprzedawnione. Jednocześnie przyznała, że powód na poczet długu wpłacił kwotę 1.200,00 zł. Podnosiła też, że powództwo w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego nie może być traktowane jako nadzwyczajny środek odwoławczy, a zarzut przedawnienia jest chybiony. Pozwana dołączyła zestawienie wpłat, dokonanych przez powoda w okresie od 11 lutego 2014 r. do 30 września 2016 r., w którym podano sposób księgowania poszczególnych kwot.

Sąd ustalił, co następuje:

Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w O. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Olsztynie, I Wydział Cywilny, z pozwem o zapłatę przeciwko W. K. jako członkowi ww. Spółdzielni i użytkownikowi lokalu mieszkalnego w budynku, stanowiącym jej własność. Dochodzone roszczenie obejmowało należności z tytułu czynszu, opłat, rat kredytu i odsetek ustawowych za opóźnienie. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą I C 1709/12. W. K. złożył odpowiedź na pozew i brał czynny udział w procesie. W dniu 11 kwietnia 2013 r. Sąd wydał wyrok, którym zasądził od W. K. na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. kwotę 10.590,06 zł. z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu, oddalając jednocześnie powództwo w pozostałej części. Zasądzone roszczenie obejmowało należności na rzecz Spółdzielni za cały rok 2009, 2010 i 2011 oraz za miesiące styczeń – lipiec 2012 r. z uwzględnieniem dokonanych przez W. K. wpłat. Przedmiotem rozpoznania była m.in. kwota 3.000,00 zł., uiszczona przez niego w październiku 2009 r., która zgodnie z ustaleniami Sądu zarachowana została przez Spółdzielnię na poczet opłat za listopad i grudzień 2008 r., a częściowo na poczet rozliczenia wody za III kwartał 2008 r. Orzeczenie z dnia 11 kwietnia 2013 r. uprawomocniło się po odrzuceniu apelacji W. K.. Postanowieniem z dnia 04 września 2013 r. referendarz sądowy Sądu Rejonowego w Olsztynie nadał powyższemu wyrokowi klauzulę wykonalności.

(dowód: wyrok z dnia 11.04.2013 r. k. 41, dokumenty w aktach sprawy I C 1709/12)

W. K. w dniu 05 października 2009 r. dokonał wpłaty w kwocie 3.000,00 zł. na rachunek Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O.. W dniu 19 września 2014 r. uiszczył natomiast 1.200,00 zł., która to kwota zaliczona została zgodnie z jego dyspozycją na poczet czynszu za 2011 r.

(dowód: przelew k. 15, dowód wpłaty k. 16, zestawienie wpłat k. 44)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne jedynie częściowo.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, zaferowanych przez strony, które nie były kwestionowane i nie budziły wątpliwości, oraz w oparciu o akta sprawy I C 1709/12 Sądu Rejonowego w Olsztynie, I Wydziału Cywilnego, w której zapadł wyrok, objęty żądaniem pozwu.

Powód podniósł dwa zarzuty: zarzut przedawnienia roszczenia, zasądzonego przedmiotowym tytułem wykonawczym, i zarzut spełnienia świadczenia.

Podstawą prawną żądania jest więc przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne (w stanie prawnym, obowiązującym do dnia 07 września 2016 r. mowa była o zarzucie spełnienia świadczenia, który to zarzut nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie).

Istotą i celem powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c. jest pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie podważenie treści orzeczenia sądowego, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie może więc prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy, zakończonej prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym. Przedmiotem sporu w sprawach z powództwa z art. 840 k.p.c. jest wykonalność tytułu wykonawczego. Zasadność roszczenia, stwierdzonego orzeczeniem sądowym, może być rozpatrywana tylko na podstawie zdarzeń, które nastąpiły po wydaniu orzeczenia sądowego, nie może więc być oparte na zarzutach, poprzedzających wydanie tytułu egzekucyjnego. W przypadku powództwa z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. generalnie chodzi o zdarzenie materialnoprawne, z którym łączy się powstanie, zmiana albo wygaśnięcie stosunku cywilnoprawnego. Artykuł 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia, prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. Do zdarzeń, wskutek których zobowiązanie wygasło, zalicza się m.in. wykonanie zobowiązania (art. 450 k.c.). Zdarzeniem, wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane, jest m.in. przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym (art. 117 § 2 k.c.). W odniesieniu do orzeczeń sądowych powołana regulacja wprowadza zatem prekluzję co do zdarzeń zaszłych przed zamknięciem rozprawy, a zatem zanim jeszcze orzeczenie formalnie zostało wydane, tj. zanim powstał tytuł egzekucyjny. Innymi słowy, zdarzenia, wskutek których zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane to te zdarzenia, które nastąpiły po powstaniu tytułu egzekucyjnego bądź po zamknięciu rozprawy w wypadku orzeczenia sądowego i spowodowały, że przymusowe egzekwowanie obowiązku dłużnika utraciło sens i nie ma już podstaw do dalszego chronienia interesów wierzyciela. Sąd Najwyższy podkreślił, że z chwilą uprawomocnienia się wyroku dochodzi do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której został on wydany. Oznacza to, że jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła, w związku z czym nie zostały spożytkowane przez sąd przy wydawaniu wyroku, podlegają prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności. Prekluzyjny skutek prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej jest przy tym niezależny od tego, czy strona ponosi winę w zaniechaniu przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów. (vide: uchwała SN z dnia 23.05.2012 r., III CZP 16/12)

Podkreślić należy, że powództwo przeciwegzekucyjne nie może służyć sanowaniu uchybień strony, która we właściwym czasie nie wystąpiła ze stosownym zarzutem, lub korygowaniu błędów sądu orzekającego, który zarzut taki przeoczył.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, co następuje:

Pierwszy z zarzutów powoda, dotyczący przedawnienia roszczenia, okazał się niezasadny. Skoro W. K. jako pozwany w toku postępowania rozpoznawczego w sprawie I C 1709/12 nie podniósł zarzutu przedawnienia, o którym twierdził, że już wówczas nastąpiło, to na okoliczność tę nie może się skutecznie powoływać w uzasadnieniu powództwa opozycyjnego. Tylko na marginesie zauważyć należy, że nie nastąpiło też przedawnienie, o którym mowa w art. 125 § 1 zd. 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy.

Natomiast drugi zarzut, tj. spełnienia świadczenia, jest tylko częściowo zasadny.

Poza sporem było, że powód po powstaniu tytułu wykonawczego uiszczył na poczet objętego nim roszczenia kwotę 1.200,00 zł. Miało to miejsce w dniu 19 września 2014 r. Kwota ta zaliczona została przez pozwaną Spółdzielnię zgodnie z dyspozycją powoda na poczet czynszu za 2011 r.

Powód nie udowodnił, aby spełnił świadczenie w pozostałym zakresie. Stosownie do art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W świetle tego przepisu za prawdziwe mogą być przyjęte fakty, które zostały udowodnione przez stronę obciążoną ciężarem ich dowodzenia, zaś pominięte powinny zostać te, które przez stronę obciążoną obowiązkiem dowodzenia nie zostały należycie wykazane. Materialnoprawną zasadę rozkładu ciężaru dowodu z art. 6 k.c. uzupełniają reguły procesowe, w szczególności art. 3 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c., nakazujące stronom przejawiać aktywność w celu wykazania wszystkich istotnych okoliczności i faktów, z których wywodzą skutki prawne, w szczególności wskazywać dowody.

Jak to powyżej wykazano – przedmiotem rozpoznania w sprawie I C 1709/12 była m.in. kwota 3.000,00 zł., uiszczona przez powoda w październiku 2009 r., która zgodnie z ustaleniami Sądu zarachowana została przez Spółdzielnię na poczet opłat za listopad i grudzień 2008 r., a częściowo na poczet rozliczenia wody za III kwartał 2008 r. (vide: uzasadnienie wyroku z dnia 11 kwietnia 2013 r. w aktach sprawy I C 1709/12, k. 94)

Natomiast z zestawienia wpłat, przedłożonego przez pozwaną Spółdzielnię Mieszkaniową (k. 43-48), nie wynika, aby powód na poczet roszczenia, objętego przedmiotowym tytułem wykonawczym, dokonał innych uiszczeń.

W konsekwencji powyższego, Sąd na podstawie powołanego art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1 i 2 wyroku, pozbawiając wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie, I Wydział Cywilny, z dnia 11 kwietnia 2013 r., sygn. akt I C 1709/12, w części, tj. co do kwoty 1.200,00 zł. i oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

Na podstawie art. 100 k.p.c. koszty procesu między stronami zostały wzajemnie zniesione, jako że żądania powoda zostały jedynie częściowo uwzględnione.

O wynagrodzeniu radcy prawnego z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej z urzędu, Sąd orzekł na podstawie § 4 ust. 1, 2 i 3 oraz § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. 2015, poz. 1805), nakazując jego wypłacenie ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Olsztynie.